

Λαφιάτης: ο αγαθός γίγαντας των ελληνικών φιδιών

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Ο λαφιάτης (*Elaphe quatuorlineata*) θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ο «αγαθός γίγαντας» των φιδιών της Ελλάδας, καθώς είναι το μεγαλύτερο (μαζί με το σαπίτη) σε μήκος και ρωμαλέο σε εμφάνιση φίδι όμως είναι ήρεμο και ελάχιστα ως καθόλου επιθετικό ακόμα και όταν παγιδευτεί ή αιχμαλωτιστεί από τον άνθρωπο.

Έτσι, μόνο το μέγεθός του θα μπορούσε να προκαλέσει το φόβο στον κόσμο -ο οποίος φοβάται τα ερπετά ανεξαρτήτως μεγέθους και πιθανής επικινδυνότητας- καθώς ο «χαρακτήρας» του είναι πράος και ελάχιστα επιθετικός. Για το λόγο αυτό, το συγκεκριμένο είδος φιδιού έχει τη «τιμητική» του και λατρεύεται στο χωριό Cocullo της Ιταλίας την πρώτη Πέμπτη του Μαΐου, στην εορτή του Αγίου Δομήνικου όπου γίνεται περιφορά του αγάλματός του Αγίου με αυτό να είναι καλυμμένο από δεκάδες λαφιάτες.

Το πρώτο συνθετικό του επιστημονικού ονόματος (*Elaphe*) σχετίζεται με το χρωματικό πρότυπο του κεφαλιού των φιδιών του γένους που προσομοιάζουν με κέρατα ελαφιού, ενώ το δεύτερο συνθετικό περιγράφει τις τέσσερις καστανές γραμμές που διατρέχουν το σώμα του φιδιού.

Ο λαφιάτης ανήκει στην μεγαλύτερη ομάδα φιδιών (οικογένεια Colubridae) που περιλαμβάνει τα τυπικά φίδια με το μακρύ και λεπτό σώμα. Εξαπλώνεται στην

νότια-νοτιοανατολική Ευρώπη και σε όλη σχεδόν την ηπειρωτική Ελλάδα και ορισμένα νησιά και απαντάται στις παρυφές δασών και ανοικτά δάση, παραποτάμια οικοσυστήματα, οικότοπους με βραχώδες υπόστρωμα αλλά και περιοχές με ανθρώπινη δραστηριότητα (καλλιέργειες, δεντρώνες, φυτοφράκτες, κ.λπ.).

Είναι ένα μεγάλο μεγέθους φίδι [το μεγαλύτερο μαζί με το σαπίτη (*Maipolion insignitus*)] με ρωμαλέο σώμα και μήκος που μπορεί να φτάσει τα 2,6 μέτρα. Ραχιαία ο χρωματισμός του είναι ανοικτό καστανό/κιτρινοκάστανο/καστανό-γκρίζο, με κάθε πλευρά του σώματος να έχει δύο σκουρόχρωμες λωρίδες που ξεκινούν από το λαιμό και καταλήγουν στην ουρά, ενώ η κοιλιά έχει απαλό κίτρινο χρώμα.

Τα νεαρά άτομα έχουν αντί για τις τέσσερις λωρίδες 3-5 σειρές σκουρόχρωμων/μαύρων κηλίδων. Ο λαφιάτης δραστηριοποιείται την ημέρα αλλά κατά τους πιο ζεστούς μήνες είναι ενεργός κυρίως τις απογευματινές ώρες. Είναι κυρίως εδαφόβιο φίδι που κινείται σχετικά αργά για φίδι αλλά έχει και αναρριχητικές ικανότητες.

Η διατροφή του βασίζεται στα τρωκτικά και κυρίως στους αρουραίους, όμως καταναλώνονται και πουλιά και μεγάλες σαύρες. Δεν έχει δηλητήριο και σκοτώνει την τροφή του με περίσφιξη, ενώ είναι εντελώς ακίνδυνο για τον άνθρωπο.

Η προστασία του λαφιάτη σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι «επαρκής» καθώς περιλαμβάνεται στους καταλόγους συμβάσεων και νόμων, με την Ευρωπαϊκή Ένωση να το κατατάσσει στα «Είδη Προτεραιότητας». Οι άμεσες απειλές στο λαφιάτη – όπως και σε κάθε είδος φιδιού και γενικότερα ερπετού – είναι πολύ έντονες καθώς το μεγάλο μέγεθός του και η μικρή του ταχύτητα τον κάνουν εύκολο στόχο όποτε εμφανίζεται κοντά στον άνθρωπο με αποτέλεσμα να καταδιώκεται και να θανατώνεται παρότι είναι εντελώς ακίνδυνος, ενώ σημαντικοί αριθμοί ατόμων «θυσιάζονται» στο οδικό δίκτυο.

Οι έμμεσες πιέσεις σχετίζονται με τη συρρίκνωση, υποβάθμιση και κατακερματισμό των οικοτόπων που διαβιεί και τη συνεχή απώλεια της φυσικότητας του περιβάλλοντος, ενώ σε ορισμένες περιοχές απειλείται με εξαφάνιση από την αλόγιστη χρήση μυοκτόνων φαρμάκων που τελικά δηλητηριάζουν εμμέσως το λαφιάτη.

Η παρουσία του λαφιάτη είναι τεκμηριωμένη και συνεχής σε αρκετές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Ο πράος «χαρακτήρας» του και το μεγάλο μέγεθος που του δίνει μια σιγουριά απέναντι σε

πιθανούς εχθρούς τον φέρνει συχνά σε επαφή με τον άνθρωπο, μη γνωρίζοντας τον ανηλεή πόλεμο που ο τελευταίος έχει κηρύξει σε όλα τα φίδια.

Αν αναλογιστούμε τις πολύτιμες υπηρεσίες που προσφέρει ο λαφιάτης στον άνθρωπο ρυθμίζοντας τους πληθυσμούς των επιβλαβών ποντικών και αρουραίων, παρέχοντάς μας μια φυσική, οικολογική μέθοδο καταπολέμησής τους γλιτώνοντας τα επικίνδυνα δηλητήρια, όταν τύχει να δούμε το μεγαλοπρεπή λαφιάτη να διασταυρώνεται με το δρόμο μας θα του επιτρέψουμε να συνεχίσει την πορεία του ανενόχλητος.

Πηγές:fdparnonas.gr- econews.gr